Technische vragen programmabegroting 2027-2030

Versie 1 – 26 oktober 2026

RONDEN:
Eerste ronde vragen raads- en burgerleden
Vragen uiterlijk woensdagochtend 21 oktober 12.00 uur ingediend
Beantwoording maandag 26 oktober 17.00 uur

Tweede ronde vragen raads- en burgerleden
Vragen uiterlijk woensdagochtend 28 oktober 12.00 uur ingediend
Beantwoording maandag 2 november 17.00 uur

Vragen gesteld ná woensdag 28 oktober proberen we zo snel als mogelijk te laten beantwoorden.

Vraag	Antwoord
Algemene vragen	
Financiële positie	
Programma 1. Welzijn en Zorg	
Wat is de bedoeling van de inventarisatie woonvoorzieningen? Nieuwe bezuinigingen? (23)	Met de inventarisatie van woonvoorzieningen willen we inzicht krijgen in het bestaande aanbod en de toekomstige behoefte aan passende woonvormen voor inwoners met een zorg- of ondersteuningsvraag. We brengen in beeld welke woonvormen beschikbaar zijn, voor welke doelgroepen deze bedoeld zijn en waar eventuele tekorten of knelpunten bestaan. De uitkomsten gebruiken we om de samenhang tussen wonen, welzijn en zorg te versterken en om de toekomstige woningbouwprogrammering beter af te stemmen op de behoefte. De inventarisatie vormt daarmee ook input voor het Volkshuisvestingsprogramma Oss.
We nemen een urgentieregeling op in onze huisvestingsverordening? Wat behelst dit, graag nadere toelichting. (24)	Een urgentieregeling regelt onder welke voorwaarden woningzoekenden vanwege bijzondere omstandigheden voorrang kunnen krijgen bij de toewijzing van sociale huurwoningen. Het gaat om huishoudens die door een acute of bijzondere situatie niet via de reguliere weg tijdig passende woonruimte kunnen vinden. In de Wet versterking regie volkshuisvesting (de wet is op 1 juli 2026 in werking getreden) staan de urgent woningzoekenden benoemd. Urgentie moet worden verleend aan mensen wegens medische noodzaak, mantelzorg, aan dakloze gezinnen, wegens indicatie maatschappelijke opvang, uitstroom veilige opvang, uitstroom beschermd wonen, uitstroom klinisch GGZ, uitstroom klinische jeugdzorg, uitstroom klinische forensische zorg & penitentiaire inrichting, uitstroom overheidsprogramma. In de lokale huisvestingsverordening staan regels om schaarse woonruimte eerlijk te verdelen. Bij de voorbereiding van de huisvestingsverordening worden de voorwaarden die gelden voor de wettelijk urgent woningzoekenden, de lokale en regionale uitvoering en de regionale afstemming nader uitgewerkt. De concrete regels worden bij de besluitvorming over de huisvestingsverordening aan de raad voorgelegd.
Bouwkosten voor de scouting? Wat zijn de kosten? En voor hoeveel leden van de scouting wordt er gebouwd? (24)	Antwoord volgt

Vraag	Antwoord
Wij kijken ook hoe andere gemeenten hun opvang inrichten? Kunt u dit nader toelichten? Welke gemeenten gaat u bekijken en wat gaat u precies bekijken? (27)	We gaan onderzoeken of we mogelijk met buurgemeenten gezamenlijk vorm kunnen geven aan de taakstelling.
Hoeveel kinderen heeft Oss tussen de 12 en 18 jaar? En hoeveel tussen 18 en 21 jaar?	In Oss wonen naar schatting tussen de 6.500 en 7.000 kinderen tussen de 12 en 18 jaar. In Oss wonen naar schatting tussen de 3.000 en 3.300 jongeren/jongvolwassenen tussen de 18 en 21 jaar. Bron is de CBS-cijfers, alhoewel hier andere categorieën worden gebruikt.
Programma 2. Werk, inkomen en onderwijs	
Hoe wordt het structurele tekort op de bijzondere bijstand van € 360.000 gedekt en welke ontwikkeling van het gebruik van deze regeling verwacht het college de komende jaren?	Het structurele tekort wordt gedekt uit de algemene middelen. Er zijn geen prognoses voor het gebruik van de bijzondere bijstand voor de aankomende jaren. De bijzondere bijstand is een open-einderegeling die moeilijk te voorspellen is.
Wat zijn de totale toekomstige kapitaallasten van de geplande onderwijsinvesteringen na 2030 en hoe worden deze in de meerjarenbegroting opgevangen?	In maart 2026 is door de gemeenteraad het voorstel voor IHP onderwijsvastgoed 2026-2041 vastgesteld. Hierin is een uitgebreide financiële paragraaf opgenomen. Samengevat stond het volgende in dit raadsvoorstel: Het IHP bevat een programmering IHP Projecten voor de komende 16 jaar, onderverdeeld in vier termijnen. De programmering is vertaald in een investeringsoverzicht. Als investeringskader geeft het IHP richting aan de benodigde investeringen en prioritering van projecten. Jaarlijks stellen we de programmabegroting op, waarvan het meerjaren investeringsplan onderdeel is. Hiermee reserveren we middelen voor de geplande investeringen van de opvolgende vier begrotingsjaren. Daarbij beoordelen we per project afzonderlijk de benodigde middelen. Voor de eerste vier jaar worden financiële reserveringen opgenomen in het meerjaren Investeringsplan (MIP), waarmee de programmering voor deze termijn vastligt. Jaarlijks worden de ambities uit het IHP beoordeeld en wordt op basis van beschikbare haalbaarheidsonderzoeken afgewogen of het betreffende project uiteindelijk ook wordt doorgezet naar de gemeentelijke begroting. De gemeenteraad stelt hiervoor per project de benodigde middelen beschikbaar.

Vraag	Antwoord
	De totale indicatieve bedragen uit dit IHP zijn opgenomen in als bijlage. Het totaal zorgt voor forse extra jaarlijkse investeringslasten waarvoor we nog geen ruimte gereserveerd hebben in de begroting. Al in de komende programmabegroting zal dit effect hebben, maar nadrukkelijker voor de langere termijn. De indicatie uit deze tabel geeft aan dat we oplopend tot € 8,3 miljoen jaarlijks extra nodig hebben in 2047. Dit IHP is een doorkijk, daadwerkelijk beschikbaar stellen van geld voor investeringen gebeurt via programmabegrotingen. We hebben voor de nieuwe investeringen dus nog geen dekking. Het wordt een grote opgave om dit IHP volledig gefinancierd te krijgen en zal ook extra druk leggen op de rest van de begroting. De projecten voor de komende 4 jaar zijn dus opgenomen in deze programmabegroting. Nieuwe projecten na deze periode nog niet en gaan dus impact hebben op de begroting na 2030.
Welke structurele kosten zijn gemoeid met het indexeren vanaf 2024 van de vaste bedragen voor de minimaregelingen en 'Meedoen is belangrijk'? Hoeveel huishoudens zouden daarvan kunnen profiteren? Met welk bedrag zouden dan de tegemoetkomingen stijgen in 2027 en met hoeveel procentueel?	Vraag later gesteld, antwoord volgt.
Programma 3. Ontmoeten, sport en cultuur en gezondheid	
Sportpas voor alle jongeren vanaf 12 jaar tot en met 17 jaar Als we een sportpas invoeren zonder inkomenstoets voor alle jongeren vanaf 12 jaar tot en met 17 jaar uitgaande van een bedrag van 250 euro per jaar, welke jaarlijkse lasten zouden daarmee gemoeid zijn? En hoeveel kinderen zouden daar dan aanspraak op kunnen maken.	Vraag later gesteld, antwoord volgt.

Vraag	Antwoord
Programma 4. Stadsontwikkeling, wonen en mobiliteit	
Er wordt veel gesproken over de uitvoering en ambities van de spooragenda. Ik zou graag willen weten hoeveel FTE er momenteel binnen de gemeentelijke organisatie op dit onderwerp staan? En zijn er plannen om het aantal FTE hiervoor uit te breiden? Dat kon ik niet terugvinden in de begroting.	De uitvoering van de spooragenda wordt ondergebracht in een nieuw programma Spoor en Stations. De kern hiervan (programmamanager, programma ondersteuner en strategisch adviseur) bestaat uit ca. 2,4 FTE. Op dit moment wordt deze kern aangevuld met een projectleider in deeltijd, die werkt aan de voorbereiding van de uitvoeringsfase. Hij wordt uit het werkbudget voor de spooragenda betaald. Er zijn in de begroting geen voorstellen opgenomen om deze formatie volgend jaar uit te breiden.
Wat betreft de Hoogbouwvisie?	Antwoord volgt
OP bladzijde 80 staat dat we 'eenduidig, herkenbaar en wervend gaan communiceren over 'Oss, stad met toekomst'. Wat willen we hiermee bereiken? Waarom is dit nodig? Wat wordt de boodschap? Wat is de doelgroep?	Met de communicatie rondom Oss, Stad met Toekomst willen we bereiken dat inwoners, medewerkers, bestuurders en partners hetzelfde toekomstbeeld herkennen en zich eraan verbinden. Een eenduidige en herkenbare communicatieaanpak helpt om één krachtig verhaal over de toekomst van Oss uit te dragen. Zo kunnen we inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en partners beter meenemen in de ontwikkelingen van de stad. Door zichtbaar te maken waar we samen aan werken, versterken we trots, betrokkenheid en begrip voor de keuzes die worden gemaakt. Tegelijkertijd laten we zien wat Oss aantrekkelijk maakt als plek om te wonen, werken, ondernemen en leven, zowel voor huidige als toekomstige inwoners en partners. We hebben vijf communicatie ambities: 1. Herkenbare en consistente positionering Iedereen die communiceert over Oss, Stad met Toekomst gebruikt dezelfde kernboodschap, uitstraling en taal. 2. Actief intern ambassadeurschap Medewerkers, bestuurders en projectteams kennen het verhaal van Oss en dragen dit actief uit in hun werk en contacten. 3. Zichtbaarheid en betrokkenheid bij inwoners en jongeren Inwoners weten wat er gebeurt, begrijpen waarom keuzes worden gemaakt en voelen zich betrokken bij de ontwikkeling van hun stad. 4. Externe partners zijn medevertellers Partners vertellen vanuit hun eigen rol hetzelfde toekomstverhaal en versterken daarmee het bereik en de geloofwaardigheid. 5. Beter imago van Oss door verhalen en beleving

Vraag	Antwoord
	Niet alleen plannen en projecten staan centraal, maar vooral de mensen, plekken en ervaringen die laten zien hoe Oss zich ontwikkelt. Onze doelgroepen zijn directe en indirecte stakeholders. Directe stakeholders: partners is uitvoering, lokale en regionale pers en media, huidige inwoners van Oss, Jeugd en jongeren in Oss, huidige ondernemers en organisaties en de interne organisatie. Indirecte stakeholders: stakeholders in of dicht rondom de gebiedsontwikkelingen en potentiële inwoners, professionals en bezoekers. De kernboodschap is: Oss bouwt aan een stad met toekomst: een stad die groeit, vernieuwt en investeert in leefbare buurten, sterke voorzieningen, economische kansen en verbinding tussen mensen. Dat doen we samen met inwoners, ondernemers en partners.
Oss wil meer gaan bouwen voor ouderen. Onder andere omdat dit de doorstroming bevorderd. Graag ontvangen we meer informatie over de woonwensen van deze doelgroep (koop of huur; laagbouw of appartement; dorp of stad). Graag onderbouwing met cijfers uit onderzoek.	Ouderen willen over het algemeen zo lang mogelijk zelfstandig wonen, bij voorkeur in hun vertrouwde omgeving. Wanneer zij verhuizen, is er belangstelling voor toegankelijke, gelijkvloerse woningen, met voorzieningen in de nabijheid. Dat betreft zowel huur- als koopwoningen en zowel appartementen als andere geschikte woonvormen. De voorkeuren verschillen naar leeftijd, inkomen, huidige woonsituatie en de kern waar men woont. Met de bouw van meer geschikte woningen wil Oss ouderen een passende woonkeuze bieden en daarmee ook de doorstroming bevorderen. De actuele verdeling van woonwensen naar koop/huur, woningtype en stad/kernen wordt aan de hand van het woningmarktonderzoek van Companen nader cijfermatig onderbouwd. De uitkomsten van dit onderzoek worden binnenkort met uw raad gedeeld.
Op bladzijde 86 staat over de implementatie van de Wet goed verhuurderschap en de Wet betaalbare huur dat er voor de uitvoering nog geen budget beschikbaar is. Waarom is dit nog niet beschikbaar? Waarom doet het college geen voorstel daarvoor in de Programmabegroting? Hoeveel is er nodig?	Bij de programmabegroting 2024-2027 is besloten om de middelen, die we tot nu toe voor de Wet goed verhuurderschap hebben ontvangen via de meicirculaire 2023, in te zetten voor de handhaving op overbewoning. De Wet goed verhuurderschap en de Wet betaalbare huur brengen gemeentelijke taken mee voor onder meer toezicht op verhuurgedrag en huurprijsregels. Om vast te stellen hoeveel aanvullende middelen nodig zijn voor de uitvoering van de wet, moeten de omvang van de uitvoeringstaken en de benodigde structurele inzet worden bepaald. We zijn voornemens om in 2027 ervaring op te doen met de uitvoering van de wetten en inzicht te verkrijgen in benodigde middelen, om vervolgens in de begroting van 2028 met een voorstel te komen. Bestuurlijke besluitvorming hierover moet nog plaatsvinden en wordt voorzien in Q4 2026/Q1 2027.

Vraag	Antwoord
Er staat dat we extra aandacht gaan besteden aan de doelgroep jongeren en dat we daarvoor vernieuwende woonconcepten gaan stimuleren. Kunt u dit wat concreter maken? Graag wat voorbeelden van zulke woonconcepten.	Met vernieuwende woonconcepten bedoelen we woonvormen die jongeren en starters meer mogelijkheden bieden om betaalbaar en zelfstandig te wonen. Voorbeelden zijn compacte zelfstandige woningen en studio's, woningdelen, het splitsen van geschikte bestaande woningen en collectief particulier opdrachtgeverschap (CPO). Ook kan worden gekeken naar kleinschalige en eventueel flexibele woonvormen. Welke mogelijkheden kansrijk zijn, hangt per locatie af van de aantoonbare woningbehoefte, betaalbaarheid en ruimtelijke en juridische randvoorwaarden. Deze mogelijkheden worden bij concrete initiatieven en gebiedsontwikkelingen beoordeeld; de voorbeelden betekenen niet dat er al projecten zijn besloten.
Bij mobiliteit lezen we al jaren dat een betere bereikbaarheid met de fiets nodig is. In de praktijk merken we daar weinig van. Kunt u aangeven wat de afgelopen jaren op dit gebied is bereikt?	Antwoord volgt
Waarop heeft het getal 25.659 actief woningzoekenden bij Mooiland betrekking? Graag uitleg. De toelichting eronder biedt geen duidelijkheid. Waarom worden bij Brabant Wonen en Mooiland ook in 2025 nog verschillende indicatoren gebruikt? Kunt u cijfers geven over de aantallen ná 1 mei 2025?	Het aantal van 25.659 betreft alle woningzoekenden die in 2025 minimaal één keer hebben gereageerd op een aangeboden woning in de gemeente Oss. Hieronder vallen ook woningzoekenden die buiten Oss wonen. Het betreft dus geen cijfer dat uitsluitend betrekking heeft op Mooiland of op inwoners van Oss. Sinds 15 mei 2024 bieden acht woningcorporaties, waaronder BrabantWonen en Mooiland, hun woningen gezamenlijk aan via Thuispoort. Hierdoor zijn gemeentebrede gegevens beschikbaar over actief woningzoekenden en reacties op aangeboden woningen. De indicatoren in de begroting dragen nog de namen van de afzonderlijke corporaties. De cijfers over 2025 hebben echter betrekking op de totale gemeente Oss. Hierdoor zijn ze niet rechtstreeks vergelijkbaar met de cijfers over voorgaande jaren. In de Programma-evaluatie 2025 zijn voor Oss de volgende cijfers gepubliceerd: • 25.659 actief woningzoekenden die minimaal één keer op een woning in Oss reageerden; • gemiddeld 843 reacties per aangeboden woning. Deze cijfers geven inzicht in de belangstelling voor sociale huurwoningen in Oss, maar kunnen niet rechtstreeks worden vertaald naar het aantal Osse huishoudens dat een woning zoekt. De indicatoren worden in de volgende begrotingscyclus verduidelijkt, zodat de cijfers gemeentebreed en volgens een eenduidige definitie worden gepresenteerd.

Vraag	Antwoord
De Zuiderwaterlinie richt zich vooral op het bevorderen van het toerisme. Waarom staat deze post bij erfgoed en niet bij economie?	De Zuiderwaterlinie is een alliantie (netwerksamenwerking) met erfgoed als fundament. De Zuiderwaterlinie staat genoemd bij erfgoed omdat de Osse deelname inhoudelijk is gericht op het verhaal van water en inundatie, de vestingsteden Megen en Ravenstein, de Beerse Maas en de Lithse paden. De samenwerking verbindt verleden, heden en toekomst en ondersteunt activiteiten van het vrijwillige erfgoedveld. Promotie, routes en bezoekerseconomie zijn belangrijke effecten, maar de primaire beleidsinhoud en de gemeentelijke organisatorische inbedding liggen bij erfgoed. Uiteraard werken de beleidsvelden erfgoed en vrijetijdseconomie nauw samen.
De gemeente gaat fors investeren in uitbreiding van de ambtelijke capaciteit voor gebiedsontwikkelingen. In hoeverre kunnen deze kosten worden verhaald op de projectontwikkelaars? Graag informatie over kosten die worden verhaald, kosten die niet worden verhaald, maar wél zouden kunnen worden verhaald en kosten die niet worden verhaald en ook niet kunnen worden verhaald.	De gemeente is op grond van de Omgevingswet verplicht om verhaalbare kosten op initiatiefnemers te verhalen. Bij gebiedsontwikkelingen verhaalt de gemeente kosten op ontwikkelaars via anterieure overeenkomsten of, indien nodig, via publiekrechtelijk kostenverhaal. De uitwerking van dit kostenverhaal hebben we in de Nota Kostenverhaal vastgelegd. Het gaat daarbij om het verhalen van kosten voor onder meer: • planvoorbereiding en planontwikkeling; • projectmanagement en ambtelijke begeleiding van de ontwikkeling; • onderzoeken (verkeer, milieu, geluid, bodem, ecologie e.d.); • opstellen en wijzigen van planologische besluiten; • kosten voor aanleg en inrichting van openbare ruimte en infrastructuur die aan het project zijn toe te rekenen. Een ander deel van de capaciteit voor Stadsontwikkeling richt zich op gemeentebrede taken, zoals stedelijk programmeren, de doorontwikkeling van de basisaanpak gebiedsontwikkeling, strategische afwegingen tussen gebieden en projecten, participatie en communicatie en de coördinatie tussen beleidsterreinen. Deze werkzaamheden dienen het algemene publieke belang en kunnen niet worden toegerekend aan één specifieke ontwikkeling. Daarom zijn deze kosten niet of slechts zeer beperkt verhaalbaar op individuele ontwikkelaars.
Waarom valt de afdracht voor bovenwijkse voorzieningen lager uit dan verwacht?	Alle grondexploitaties dragen bij aan de financiering van bovenwijkse (netwerk)voorzieningen. In de grondexploitatie Amsteleind zijn echter al enkele bovenwijkse (netwerk)investeringen, voor zover toerekenbaar aan deze ontwikkeling, rechtstreeks opgenomen. Het betreft hierbij de ontsluitingsweg Heihoeksingel en de onderdoorgang Heihoeksingel. Als daarnaast ook een afdracht voor bovenwijkse (netwerk)voorzieningen aan de reserve zou plaatsvinden, zou de grondexploitatie Amsteleind tweemaal bijdragen aan dezelfde

<table>
<tr><th>Vraag</th><th>Antwoord</th></tr>
<tr><td></td><td>voorzieningen: eenmaal via de rechtstreeks toegerekende investeringen en eenmaal via de afdracht. Om deze dubbeltelling te voorkomen, is de afdracht voor bovenwijkse (netwerk)voorzieningen voor de grondexploitatie Amsteleind gecorrigeerd.</td></tr>
<tr><td>Er is 1,3 miljoen extra nodig voor de Noordelijke Ontsluitingsweg vanwege kostenstijgingen. Maar op bladzijde 101 lezen we dat 495.000 euro vrijvalt uit de mobiliteitsgelden die waren bedoeld voor de Noordelijke Ontsluitingsweg. Waarom wordt dit geld niet gebruikt om het tekort deels te dekken?</td><td>Het bedrag van € 495.000 uit de mobiliteitsgelden is niet structureel beschikbaar als extra budget voor de Noordelijke Ontsluitingsweg. Vanaf 2029 is deze structurele begrotingsruimte, conform de besluitvorming bij de Programmabegroting 2023-2026, bestemd voor de dekking van de gemeentelijke spoorambities. Als dit bedrag vanaf 2029 wordt ingezet voor de Noordelijke Ontsluitingsweg komen we geld tekort om de spoorambities van € 125 miljoen te kunnen realiseren.
We merken hierbij op dat het bedrag van € 495.000 tot en met 2028 als dekkingsmiddel is ingezet voor de investering in de Noordelijke Ontsluitingsweg.</td></tr>
<tr><td>Op bladzijde 101 lezen we dat er weer 2,2 miljoen extra nodig is voor de uitvoering van de Omgevingswet. Die wet was bedoeld om alles eenvoudiger te maken. Tot nu toe vraagt het alleen maar meer ambtenaren. Hoe lang blijft deze uitwas nog doorgaan en wanneer kan de ambtelijke capaciteit daadwerkelijk worden verminderd?</td><td>De uitvoering van de Omgevingswet is structureel van aard en vraagt om blijvende versterking van de organisatie. We verwachten niet dat de Omgevingswet leidt tot vermindering van de capaciteit. Tot en met 2028 financieren we dit met legesopbrengsten en incidentele middelen. Vanaf 2029 zijn aanvullende structurele middelen nodig, waarvoor we o.a. via de VNG en met andere gemeenten blijven lobbyen bij het Rijk. We herijken uiterlijk in 2028 de financiële situatie voor de jaren daarna.</td></tr>
<tr><td>Kan een specificatie worden gegeven van de 234.000 euro subsidies die in 2027 worden verwacht voor verkeer?</td><td>Dit gaat om subsidies die wij verstrekken. Het bedrag is opgebouwd uit de volgende subsidieregelingen:

<table><tr><th>Regeling</th><th>Bedrag in €</th></tr><tr><td>Verkeer</td><td>234.217</td></tr><tr><td>R-1029 Subsidies Buurtbusverenigingen</td><td>7.079</td></tr><tr><td>R-15 Mobiliteit</td><td>7.773</td></tr><tr><td>R-188 Subsidie Stichting Wijkbus Oss</td><td>33.026</td></tr><tr><td>R-202 Subsidie Stichting de Maasveren</td><td>37.500</td></tr><tr><td>R-25 Verkeerseducatie</td><td>148.839</td></tr></table>
Zie hiervoor ook pagina 334 in de programmabegroting 2027-2030.</td></tr>
</table>

Vraag	Antwoord
	R-1029 betreft subsidie aan Buurtbusvereniging Groot Ravenstein, Buurtbusvereniging Maasdorpen, Buurtbusvereniging Oijen-Megen en Buurtbusvereniging Schaijk. R-15 betreft budget voor het verstrekken van subsidie voor projecten op het gebied van beleidsontwikkeling mobiliteit R-25 betreft Subsidie aan VVN afd. Maasland en subsidie voor Totally Trafic voor scholen
Programma 5. Economie	
Wat betreft de Uitvoeringsagenda Osse Polders: sluit deze aan bij de richtlijnen zoals deze door de provincie zijn aangegeven? En binnen het kader van een gesloten landbouwkring is er een pilot Groen Gas uit mestverwerking geweest. Weet u of deze uitkomsten worden meegenomen in de Uitvoeringsagenda Osse Polders?	De provincie zet in op een economisch toekomstbestendige landbouw, gesloten mineralenkringlopen, doelsturing en een integrale aanpak voor de Osse polder waarin landbouw, bodem, water, natuur, gezondheid en klimaat in samenhang worden bezien. De gemeente faciliteert agrariërs bij het ontwikkelen en toepassen van maatregelen waarmee aantoonbare resultaten worden bereikt, met behoud van een gezonde bedrijfsvoering. De uitvoeringsagenda vervangt daarbij niet de geldende wet- en regelgeving. Concrete initiatieven moeten blijven voldoen aan de ruimtelijke, juridische en milieutechnische kaders van Rijk en provincie. Wat betreft groengas: in de uitvoeringsagenda is hiervoor een afzonderlijke actielijn ‘energie en mestverwaarding’ opgenomen. Deze richt zich op lokale mestvergisting, productie van hernieuwbare energie, betere benutting van nutriënten en het sluiten van kringlopen. Op basis van de verkenning wordt toegewerkt naar een uitvoerbaar projectvoorstel.
Welke erfpachtsgronden worden verkocht en aan wie en waarom? (117)	We hebben een aantal percelen verkocht aan de erfpachters op hun eigen verzoek. In erfpachtsovereenkomsten is opgenomen dat erfpachters het recht hebben om te kopen. Daar kunnen zij een verzoek toe indienen en voeren wij dit in principe uit. Welke percelen het betreft geven we vanwege privacy niet weer.

<table>
<tr><th>Vraag</th><th>Antwoord</th></tr>
<tr><td>Hoeveel geld is nodig om het openbare strand bij de Lithse Ham aantrekkelijker te maken? Waarom is er niets begroot?</td><td>Dat is nog niet bekend. De kostenraming wordt gemaakt op basis van het definitieve ontwerp. Deze kosten leggen we later aan u voor.</td></tr>
<tr><td>Bij de indicatoren ontbreken de cijfers voor 2025 over verkooppunten en winkeloppervlakte. Waarom ontbreken deze cijfers? Wanneer komen ze beschikbaar?</td><td>Deze informatie werd aangeleverd door het Centrummanagement Oss (CMO). Voor 2025 heeft het CMO deze cijfers recent beschikbaar gesteld:

<u>Bezettingsoverzicht centrum Oss - december 2025</u>

<table>
<tr><th>cat.</th><th>straat</th><th>panden:</th><th>aantal</th><th>leeg</th><th>%</th></tr>
<tr><td>schil</td><td>01. Berghemseweg</td><td></td><td>6</td><td>1</td><td>16,7</td></tr>
<tr><td></td><td>02. Boterstraat</td><td></td><td>2</td><td>0</td><td>0,0</td></tr>
<tr><td></td><td>03. Burchtplein</td><td></td><td>6</td><td>0</td><td>0,0</td></tr>
<tr><td></td><td>05. Burgwal - b</td><td></td><td>11</td><td>2</td><td>18,2</td></tr>
<tr><td></td><td>06. Carmelietenstraat</td><td></td><td>3</td><td>0</td><td>0,0</td></tr>
<tr><td></td><td>07. Eikenboomgaard</td><td></td><td>6</td><td>0</td><td>0,0</td></tr>
<tr><td></td><td>08. Galerij</td><td></td><td>12</td><td>1</td><td>8,3</td></tr>
<tr><td></td><td>09. Gengske</td><td></td><td>1</td><td>0</td><td>0,0</td></tr>
<tr><td></td><td>10. Heschepad</td><td></td><td>9</td><td>0</td><td>0,0</td></tr>
<tr><td></td><td>13. Hooghuistraat</td><td></td><td>19</td><td>3</td><td>15,8</td></tr>
<tr><td></td><td>14. Houtstraat</td><td></td><td>10</td><td>3</td><td>30,0</td></tr>
<tr><td></td><td>15. Kazerne Klaphekken</td><td></td><td>11</td><td>3</td><td>27,3</td></tr>
<tr><td></td><td>17. Kerkstraat - b</td><td></td><td>6</td><td>0</td><td>0,0</td></tr>
<tr><td></td><td>19. Kruisstraat - b</td><td></td><td>33</td><td>4</td><td>12,1</td></tr>
<tr><td></td><td>21. Molenstraat - b</td><td></td><td>10</td><td>0</td><td>0,0</td></tr>
<tr><td></td><td>22. Monsterstraat</td><td></td><td>1</td><td>0</td><td>0,0</td></tr>
<tr><td></td><td>23. Nieuwstraat</td><td></td><td>5</td><td>0</td><td>0,0</td></tr>
<tr><td></td><td>24. Oostwal</td><td></td><td>11</td><td>2</td><td>18,2</td></tr>
<tr><td></td><td>26. Schakel</td><td></td><td>9</td><td>3</td><td>33,3</td></tr>
<tr><td></td><td>28. Varkensmarkt</td><td></td><td>3</td><td>0</td><td>0,0</td></tr>
<tr><td></td><td>31. Walstraat - b</td><td></td><td>15</td><td>0</td><td>0,0</td></tr>
<tr><td></td><td>totaal schil</td><td></td><td>189</td><td>22</td><td>11,6</td></tr>
</table>
</td></tr>
</table>

Vraag	Antwoord
Geld dat is bestemd voor het baggeren van de haven wordt nu bestemd voor het baggeren van 'recreatieve watergebieden'. Welke gebieden worden bedoeld? En past dit binnen de doelstellingen van de reserve Baggeren haven?	De recreatieve watergebieden zijn: • Recreatieve haven Lith en Ravenstein. • Watergebied "De Lithse Ham" • Watergebied "Oude Maas Lithoijen" Dit is passend binnen de doelstellingen van de reserve Baggeren haven. Daarin staat deze passage: *Nota reserve baggeren haven (742049)* *In 2020 zijn er onverwachte ondieptes in de haven van Oss, het Burgemeester Delenkanaal, de Oude Maasarm en de Lithse Ham geconstateerd.* *Daarnaast blijkt de kleilaag op plaatsen geërodeerd en heeft deze nadere inspectie en reparatie nodig.* *We willen de haven en het kanaal in een staat van onderhoud brengen zodat de havenbedrijven en de beroepsvaart op een economische, ecologische en veilige manier in de haven en het kanaal kan werken.* *Dit geldt ook voor de watergebieden waarbij het hier niet alleen om werken maar aanvullend ook om recreëren gaat.* De laatste zin geeft ook aan dat dit past binnen de besteding van deze reserve.
Programma 6. Energie, klimaat en openbare ruimte	
Op 6 juli is bij de kaderbrief onze motie - Pilot lokale energiesystemen aangenomen. Dit zou moeten landen in de programmabegroting. Ik kan de uitvoering, of de motie zelf, echter niet terugvinden in de programmabegroting. Kunt u me vertellen of deze motie is uitgevoerd?	Antwoord volgt

Vraag	Antwoord
Er wordt gesproken over stedelijke landschapsparken. Kunt u meer duidelijkheid verschaffen over de kenmerken van zulke parken? En is er sprake van dat het Noorderpark ook hieronder zou vallen?	Stedelijke landschapsparken verbinden stad en landschap en combineren groen-blauwe verbindingen, natuur, klimaatadaptatie, recreatie en gezondheid. Het Noorderpark maakt geen onderdeel uit van de Stedelijke landschapsparken.
Kunt u exact schetsen wat de Osse gemeente in 2027 gaat doen om de energiearmoede te bestrijden? Wat zijn precies de inkomensgrenzen die worden gehanteerd? Wordt daarbij ook naar vermogen gekeken? Hoeveel Osse gezinnen kennen energiearmoede? Worden gezinnen direct financieel gecompenseerd? Zo ja op welke wijze?	Antwoord volgt
Welke mogelijkheden heeft de gemeente om huishoudens met een laag inkomen en een hoge energierekening rechtstreeks te ondersteunen, naast isolatie en energiebesparende maatregelen? Welke belemmeringen bestaan hiervoor binnen de huidige rijksregelingen? Welke bedragen heeft de gemeente ter beschikking om energiearmoede te bestrijden?	Antwoord volgt
Op bladzijde 122 staat dat voor het tegengaan van netcongestie op bedrijventerreinen subsidiekansen zijn, maar dat nog geen budget voor cofinanciering en uitvoeringscapaciteit is gereserveerd. Kunt u toelichten waarom niet?	Antwoord volgt

Vraag	Antwoord
Bij de paragraaf openbare ruimte staat dat we ‘specifiek aandacht hebben voor groepen die aantoonbaar onveiligheid ervaren , waaronder vrouwen en meisjes’. Verderop bij de plannen lezen we er niets meer over. Kunt u uitleggen hoe u deze ‘specifieke aandacht’ om gaat zetten in concrete activiteiten?	Het thema sociale veiligheid krijgt een plek in de actualisatie van de LIOR (Leidraad Inrichting Openbare Ruimte). Bij toekomstige herinrichtingen en ontwikkelprojecten besteden we bij het ontwerpen en de inrichting aandacht aan sociale veiligheid. Denk aan het slim inzetten van verlichting, overzichtelijkheid en voorkeurs routes voor een betere sociale controle. Daarnaast hebben we ons reguliere meldsysteem (de app "zo gemeld” of via de website www.oss.nl) waarna we elke melding beoordelen of er fysieke maatregelen nodig zijn in de openbare ruimte of dat handhaving nodig is. Ook in beleidsnota’s (Koers fiets, Openbare verlichting) heeft sociale veiligheid een plek. Dit krijgt o.a. uitwerking in de wijkmobiliteitsplannen en diverse projecten in de openbare ruimte.
Wordt in de herijking van de Leidraad Inrichting Openbare Ruimte ook aandacht besteed aan het tegengaan van (gevoelens van) onveiligheid, bijvoorbeeld bij vrouwen en meisjes, of door steeds hogere snelheden van bepaalde categorieën verkeersdeelnemers op fietspaden?	Het thema sociale veiligheid krijgt een plek in de actualisatie van de LIOR (Leidraad Inrichting Openbare Ruimte). Hogere snelheden van bepaalde categorieën verkeersdeelnemers op fietspaden is niet iets wat thuishoort in de LIOR, dat moet meegenomen worden in de ontwerprichtlijnen. Daarvoor maken we gebruik van de (landelijke) richtlijnen van het kennisplatform CROW. Daarnaast is de handhaving op de snelheid van verkeersdeelnemers een taak van de politie.
Er komt in 2027 een Actieplan waterkwaliteit om te voldoen aan de Kaderrichtlijn Water. Bent u op de hoogte van het feit dat de Kaderrichtlijn Water in 2000 al is ingegaan en dat de maatregelen in 2027 gereed moeten zijn? Waarom komt u nu pas met een actieplan? En waarom heeft u voor 2027 geen budget gereserveerd? Voldoen Oss eind 2027 aan de doelstellingen van de KRW? Of blijven we in gebreke? Wat zijn de consequenties?	Antwoord volgt

Vraag	Antwoord
Voor het behoud van bakenbomen dragen rijk en provincie 75% van de kosten en de gemeente Oss 25%. Heeft deze verdeling betrekking op het Osse traject of het hele traject langs de Maas?	Op verzoek van de regio heeft de Minister van Infrastructuur en Waterstaat in 2024 ingestemd met behoud, herplant en beheer van de Bakenbomenstructuur. Het beheer wordt echter niet opgenomen in het reguliere beheer van Rijkswaterstaat, waardoor regionale samenwerking noodzakelijk is. Met de samenwerkingsovereenkomst worden behoud en beheerkosten voor de komende 100 jaar geregeld, waarbij het Rijk 50% van de kosten draagt, de provincies 25% en de gemeenten de resterende 25%. Deze volgende verdeling geldt voor het hele traject van de bakenbomen. Het Rijk draagt 2,34 miljoen bij, de provincies leggen hier €1,17 miljoen bij. De 13 gemeenten waar bakenbomen in staan leveren de overige €1,17 miljoen, naar rato van het aantal bomen. Voor de gemeente Oss ligt de bijdrage tussen €200.000-€250.000, vandaar dat in deze programmabegroting €250.000 is opgenomen voor 2027.
Voor de aansluiting van Nieuw-Zevenbergen aan de N329 wordt gewacht op een bijdrage van Bernheze en Maashorst. Gaan die gemeenten dit in het komende begrotingsjaar regelen?	Gemeente Maashorst zal het definitieve akkoord op de financiële bijdrage ambtelijk afdoen en verwacht dit op korte termijn via een schriftelijke bevestiging aan ons toe te kunnen sturen. Het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Bernheze dient hiervoor een voorstel voor de gemeenteraad te agenderen. De verwachting is dat het voorstel in de decembervergadering van de gemeenteraad zal worden besproken.
Een deel van het budget voor de uitvoering van de ecologische verbinding Herperduin – Keent wordt doorgeschoven naar 2027. Waarom is het project vertraagd?	Samen met de gebiedspartners werken we aan een koersdocument met een aanpak voor deze gebiedsontwikkeling. De start van de verkenning heeft meer tijd gevraagd dan voorzien in de interne voorbereiding en afstemming rondom de inzet van externe ondersteuning. Daarnaast blijkt de zorgvuldige uitwerking van de verkenning meer tijd te vergen dan vooraf voorzien.
Voorheen had de provincie een aantrekkelijke subsidieregeling voor ecologische verbindingszones. Wordt deze benut voor Herperduin – Keent?	Dit is nog niet bekend. Binnen de verbinding Herperduin-Keent heeft de provincie nu geen openstaande opgaven voor ecologische verbindingszones. Dit is een randvoorwaarde om in aanmerking te komen voor deze specifieke subsidie. Tegelijkertijd zijn wij wel in gesprek met de provincie over de landschapsverbinding Herperduin Keent en denkt zij mee over financieringsmogelijkheden door de provincie. Ook de mogelijkheid om Herperduin-Keent in de toekomst wel weer aan te merken als ecologische verbindingszone wordt hierbij besproken als optie.
Er is 384.000 euro meer nodig voor inzamel- en verwerkingskosten van afval. Kunt u dit specificeren?	Hogere verwerkingskosten voor de huis aan huis inzameling, doordat de verwerkingsprijzen gestegen zijn als gevolg van contractuele indexering, hogere brandstoftarieven en de verhoging van milieubelastingen welke opgelegd zijn door de rijksoverheid (€ 133.000).

Vraag	Antwoord
	Met betrekking tot de inzamelkosten voor de huis aan huis inzameling, maken we vanaf 1 januari 2027 geen gebruik meer voor het inzamelen van diverse grondstoffen door derden. Denk hierbij aan papier, glas en textiel. De inzameling wordt uitgevoerd door de eigen inzameldienst van de gemeente Oss (-€ 26.000). Hogere verwerkingskosten voor het Duurzaamheidsplein, doordat de verwerkingsprijzen gestegen zijn als gevolg van contractuele indexering, hogere brandstoftarieven en de verhoging van milieubelastingen welke opgelegd zijn door de rijksoverheid. En er komt nog een extra verhoging bij voor het Duurzaamheidsplein in verband met de afvoer en verwerking van lachgasflessen die worden ingeleverd of worden gevonden in de openbare ruimte en door erkende verwerker moeten worden vernietigd (€ 277.000).
Kunt u aangeven wat het concrete bereik is van de aanpak van energiearmoede in Oss? Een overzicht van het aantal gezinnen wat bereikt is tot op heden? Dit uitgesplitst naar energiecoaches, klusbus, kleine energiebesparende maatregelen en daadwerkelijk uitgevoerde isolatie bij woningen.	Vraag later gesteld, antwoord volgt.
Wat zijn de wettelijke mogelijkheden om in Oss in 2027 alle gezinnen met een inkomen tot 120% van het minimum een generieke energietoeslag te geven in verband met de sterk stijgende energieprijzen. Vergelijkbaar met de landelijke regeling uit 2022-2023?	Vraag later gesteld, antwoord volgt.
Programma 7. Veilige omgeving	
Programma 8. Bestuur en organisatie	

Vraag	Antwoord
Programma 9. Financieel beleid	
Wat levert 1% aan OZB verhoging op aan structurele inkomsten? Wat betekent 1% OZB verhoging aan extra belasting in euro's per maand voor eigenaren van woningen die vijf ton waard zijn? Wat betalen huurders aan extra maandelijkse belasting bij een stijging van de OZB met 1%.	• 1% OZB verhoging op het totaal van de OZB betekent een extra structurele opbrengst van € 297.000 • In de pararaaf lokale heffingen staat de lokale lastendruk voor een gemiddelde woning (507.858 (Coelo 2026). In 2027 is prognose dat OZB een bedrag is van € 479 op jaarbasis. 1% stijging betekent dan ongeveer € 4,80 voor eigenaar van een woningen op jaarbasis. Per maand is dit € 0,40. • Er is geen directe koppeling tussen verhoging van de OZB en huurders, omdat huurders geen OZB betalen. Wat huurders extra gaan betalen ligt aan de mate waarin hogere OZB wel/ niet leidt tot een hogere huur
Wat zijn de OZB opbrengsten van bedrijven in vergelijking met burgers op jaarbasis, in bedragen en percentages? Kunt u deze verhoudingen en opbrengsten schetsen voor de afgelopen 10 jaar?	Zie bijlage De verhouding is in zijn algemeenheid 60% OZB woningen en 40% niet woningen
Wat zijn de structurele extra inkomsten als we de Osse lastendruk verhogen naar het landelijk gemiddelde?	In 2026 is de lokale lastendruk € 69 onder het landelijke gemiddelde. De totale lokale lastendruk in 2026 in Oss was voor OZB, afvalstoffen- en rioolheffing € 1.027. Bijdrage van OZB hierin is € 464. Als er voor gekozen zou worden om het bedrag van € 69 te verdisconteren volledig in de OZB betekent dit een verhoging van de OZB met 14,9%. Dit zou meeropbrengst van de OZB betekenen van € 4,4 miljoen. De OZB wordt hiermee overigens zeker duurder dan landelijke gemiddeld. Wanneer de vraag meer bedoeld is hoeveel de OZB verhoogd kan worden om op landelijk gemiddeld te komen, is de berekening anders. Oss: € 464/ landelijk gemiddeld € 472. Dit betekent dat in 2026 we € 8 onder landelijk gemiddelde zitten. Dit is een percentage van 1,7%, wat een meeropbrengst betekent van € 512.000. De meeropbrengst is overigens zo groot in beide situaties omdat % stijging zowel over woningen als niet-woningen is berekend.

<table>
<tr><th>Vraag</th><th>Antwoord</th></tr>
<tr><td>Wat is de maximale verhoging, in absolute bedragen en procentueel, van de OZB die is toegestaan voordat we een artikel 12 gemeente worden? Wat zijn dan de structurele opbrengsten per jaar?</td><td>In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing is een berekening gemaakt van de onbenutte belastingcapaciteit.
De onbenutte belastingcapaciteit is de ruimte waarmee onze OZB opbrengsten moeten stijgen om op een zogenaamd "redelijk peil OZB "uit te komen. Dit "redelijk peil" is gebaseerd op het tarief wat een gemeente moet hebben voor de toelating tot artikel 12 (extra financiële steun vanuit het gemeentefonds).
De onbenutte belastingcapaciteit voor het jaar 2027 bedraagt € 6,7 miljoen (rekening houdend met extra tariefstijging in 2027).</td></tr>
<tr><td>Hoe verhoudt de lastendruk voor bedrijven met betrekking tot de OZB zich tot het landelijk gemiddelde? Is het juist dat het verschil ten opzichte van het landelijk gemiddelde circa 7% is? Klopt het dat wanneer we de OZB voor bedrijven (eigenaren en gebruikers) verhogen naar het landelijk gemiddelde dit structureel circa 1 miljoen euro oplevert? Zo neen, wat zijn dan de opbrengsten?</td><td>Hier is geen objectieve vergelijking te maken. Het COELO maakt deze ook niet. De differentiatie van bedrijven is zodanig groot dat het lastig is om hier per gemeente uit te gaan van een “gemiddeld” bedrijf en dit gemiddelde bedrijf te vergelijken met een gemiddeld bedrijf uit een andere gemeenten.
In het kader van de strategische heroriëntatie hebben we wel eerder een vergelijking gemaakt met vergelijkbare benchmarkgemeenten.
Uit de benchmark met vergelijkbare gemeenten blijkt dat we als gemeente ongeveer € 40 per inwoner minder OZB opbrengst realiseren bij niet woningen (bedrijven). Daarbij is opvallend dat vooral het tarief voor eigenaren lager is.
Het gemiddelde tarief is circa 22% lager (en het tarief voor niet woningen voor eigenaren 35%).
<table><tr><th></th><th>Oss</th><th>Dijk en Waard</th><th>Helmond</th><th>Hilver-sum</th><th>Alkmaar</th><th>Deventer</th><th>Ede</th><th>Venlo</th><th>Zwolle</th><th>Gemiddeld</th></tr><tr><td>OZB niet woninge</td><td>0,4902</td><td>0,5933</td><td>0,4829</td><td>0,4784</td><td>0,5449</td><td>0,6655</td><td>0,439</td><td>0,6984</td><td>0,8876</td><td>0,59875</td></tr><tr><td>- eigenaar</td><td>0,2666</td><td>0,3438</td><td>0,2673</td><td>0,2868</td><td>0,4721</td><td>0,3917</td><td>0,2442</td><td>0,3873</td><td>0,4909</td><td>0,36051</td></tr><tr><td>- gebruiker</td><td>0,2236</td><td>0,2495</td><td>0,2156</td><td>0,1916</td><td>0,0728</td><td>0,2738</td><td>0,1948</td><td>0,3111</td><td>0,3967</td><td>0,23824</td></tr></table></td></tr>
<tr><td>Wat houdt de harmonisatie van belastingverordeningen in BSOB verband in? Waar moeten we dan aan denken? Wat zou dit concreet kunnen inhouden? (182)</td><td>De gedachte vanuit de BSOB is dat er efficiencyvoordelen te realiseren zijn wanneer gemeenten meer uniformiteit en standaardisatie hebben in de belastingverordeningen. Deze gedachte kunnen we onderschrijven, echter deze moet nog verder uitgewerkt worden door de BSOB. Uiteraard houden we daarbij nadrukkelijk de beleidsvrijheid (te bepalen door de gemeenteraad) in het oog.</td></tr>
<tr><td>Hoeveel reserves zijn vrij besteedbaar. Kunt u hier een overzicht van geven en ook van de bedragen die daarmee gemoeid zijn?</td><td>Voor het antwoord verwijzen we naar het antwoord bij de jaarrekening 2025. Dit antwoord is toegevoegd als bijlage.</td></tr>
</table>

Vraag	Antwoord
Paragrafen/ Bijlagen	
Nota reserves en voorzieningen. Risicoreserve waardering lening Wachtmeesters. Graag toelichting op deze reserve. Er is 800.000 euro nodig qua omvang aan het eind. In de tabel staat 0 euro. (85)	Vraag later gesteld, antwoord volgt.
Najaarsbericht: In het najaarsbericht staat dat de volgende vier IMVA's (toekomstige grondexploitaties) samen goed zijn voor een kleine 300 woningen. Maren-Kessel-Marsna Casella (9 woningen), Megen-Kapelstraat (24 woningen) Ravenstein-Vidi Reo (7 woningen). In totaal zijn dit 40 woningen. Bij IMVA Brabant West is geen aantal genoemd. Als het totaal van de vier complexen een kleine 300 woningen moet opleveren, kunnen we dan concluderen dat u uitgaat van meer dan 200 woningen op de locatie Brabantstraat-West? Zo neen, wat is dan het beoogde aantal op die locatie?	Vraag later gesteld, antwoord volgt.
Kunt u nader toelichten wat bedoeld wordt met de zinsnede dat het berekende risicoprofiel ….niet in verhouding staat tot de financiële gevolgen van de zich werkelijk voordoende risico's. (35)	Vraag later gesteld, antwoord volgt.

Bijlage Tabel IHP Onderwijshuisvesting

Tabel 1. Indicatieve investeringen en indicatieve kapitaallasten

Financiële doorkijk IHP Onderwijs (bedragen x 1.000.000)		**Indicatieve investering IHP**	**Indicatieve kapitaallast voor de begroting per jaarschijf**										
			2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037
Termijn 0	Lopende projecten	42,2	0,2	0,2	0,4	0,8	1,2	1,2	1,2	1,5	1,5	1,5	1,5
Termijn 0	Financiële doorkijk lopende projecten	32,9	0	0	0	0	1,1	1,1	1,1	1	1	1	1
Termijn 1	2026-2029	35,0	0	0	0	0,1	0,1	0,1	0,8	1,1	1,1	1,1	1
Termijn 2	2030-2033	70,2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,2	0,7
Termijn 3	2034-2037	49,8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Termijn 4	2038-2041	45,3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		275,4	**0,2**	**0,2**	**0,4**	**0,9**	**2,4**	**2,4**	**3,1**	**3,6**	**3,6**	**3,8**	**4,2**

Financiële doorkijk IHP Onderwijs (bedragen x 1.000.000)		**Indicatieve investering IHP**	**Indicatieve kapitaallast voor de begroting per jaarschijf**										
			2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2047	
Termijn 0	Lopende projecten	42,2	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,4	
Termijn 0	Financiële doorkijk lopende projecten	32,9	1	1	1	1	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	
Termijn 1	2026-2029	35,0	1	1	1	1	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	
Termijn 2	2030-2033	70,2	0,9	0,9	2,3	2,3	2,2	2,2	2,2	2,2	2,1	2,1	
Termijn 3	2034-2037	49,8	0	0	0	0,3	1,6	1,6	1,5	1,5	1,5	1,5	
Termijn 4	2038-2041	45,3	0	0	0	0	0	0	0	0,2	0,5	1,5	
		275,4	**4,4**	**4,4**	**5,8**	**6,1**	**7,1**	**7,1**	**7,0**	**7,2**	**7,4**	**8,3**	

Bijlage Overzicht OZB afgelopen 10 jaar

Post	Onderdeel	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Onroerend zaakbelasting woningen	ozb eigenaren	€ -9.512.922	€ -10.529.922	€ -10.808.122	€ -11.654.822	€ -11.641.622	€ -12.425.273	€ -12.818.913	€ -13.329.043	€ -14.258.444	€ -16.295.947	€ -16.775.410
Onroerend zaakbelasting niet-woningen	ozb eigenaren	€ -3.964.153	€ -4.026.753	€ -4.114.753	€ -4.615.553	€ -4.465.553	€ -5.089.306	€ -5.211.183	€ -5.357.096	€ -5.771.863	€ -6.570.610	€ -6.899.371
Onroerend zaakbelasting niet-woningen	ozb gebruikers	€ -2.860.092	€ -2.905.792	€ -2.969.492	€ -3.262.592	€ -3.187.592	€ -3.763.693	€ -3.857.942	€ -3.965.964	€ -4.279.492	€ -4.865.653	€ -5.127.566
		€ -16.337.167	**€ -17.462.467**	**€ -17.892.367**	**€ -19.532.967**	**€ -19.294.767**	**€ -21.278.272**	**€ -21.888.038**	**€ -22.652.103**	**€ -24.309.799**	**€ -27.732.210**	**€ -28.802.347**
	Woningen	58%	60%	60%	60%	60%	58%	59%	59%	59%	59%	58%
	Niet-woningen	42%	40%	40%	40%	40%	42%	41%	41%	41%	41%	42%
		100%	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

Bijlage beleidsvrijheid reserves

Tijdens de rekeningcommissie van 11 juni 2026 heeft de heer van Gerven vragen gesteld over de beleidsvrijheid van de reserves die we als gemeente Oss hebben. De vraag betrof voor welke reserves we wettelijk gezien verplicht zijn, welke vrij te besteden zijn en voor welke reserves we het geld moeten reserveren/verrekenen bij afwijkingen in de jaarrekening (egaliseren).
We lichten het hierna het beleid omtrent reserves toe en geven een totaaloverzicht van reserves waarbij we aangeven in hoeverre hier beleidsvrijheid is.

Beleid omtrent reserves
De reserves zijn het eigen vermogen van de gemeente. Het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) onderscheidt twee soorten reserves:
- algemene reserves
- bestemmingsreserves

De algemene reserves zijn bedoeld voor het opvangen van risico's en incidentele tekorten zoals jaarrekeningtekorten. De algemene reserve is de financiële buffer van de gemeente.
Bestemmingsreserves zijn geoormerkt voor een bepaalde doelstelling. We hebben daarnaast een Algemene bedrijfsreserve voor het grondbedrijf (ABR).
We onderscheiden twee soorten bestemmingsreserves: 'gewone' bestemmingsreserves en bestemmingsreserves voor de afdekking van afschrijvingslasten. In deze toelichting gaan we met name in op bestemmingsreserves. Bestemmingsreserves ter afdekking van de afschrijvingslasten zijn gekoppeld aan investeringen die uitgevoerd zijn. Deze reserves kunnen niet anders ingezet worden.

Jaarlijks biedt het college van B&W de nota reserves aan. In deze nota wordt weergegeven:
- Het doel en het meerjarig verloop van de reserves;
- De noodzakelijke omvang van de reserve;
- De wijze waarop wel of geen rente wordt bijgeschreven op reserves.

In het bijlagenboek bij de jaarrekening geven we per reserve de werkelijke stortingen en onttrekkingen weer. Stortingen in en onttrekkingen uit reserves worden dus altijd voorgelegd aan de gemeenteraad, dat gebeurt hoofdzakelijk in de Eerste financiële tussenrapportage en de programmabegroting.
Via besluitvorming over de programmabegroting en nota reserves bekrachtigd de gemeenteraad de bestemming, de omvang en het verloop van de reserves gekoppeld aan de ambitie die we als gemeente hebben. In de jaarrekeningcontrole controleert de accountant of de daadwerkelijke stortingen en onttrekkingen in lijn zijn met de eerder genomen raadsbesluiten. Daar kunnen we dus, zonder raadsbesluit, niet van afwijken.

Een aantal reserves zijn egalisatiereserves. Hiermee vangen we schommelingen op in kosten en opbrengsten op bepaalde activiteiten. We begroten de stortingen en onttrekkingen op basis van het verwachte saldo op de bijbehorende activiteiten zoals deze in de programmabegrotingen zijn geraamd. Bij de jaarrekening verwerken we de stortingen of onttrekkingen op dit soort reserves op basis van het werkelijke saldo op de betreffende activiteiten.

Gemeenten hebben in Nederland geen wettelijk verplichte reserves. Wel zijn ze via het Besluit begroting en verantwoording (BBV) verplicht om voldoende weerstandsvermogen te hebben om financiële tegenvallers op te kunnen vangen. Doorgaans dienen algemene reserves hiervoor.

B*eleidsvrijheid*

Beleidsvrijheid gaat om de mogelijkheden om zelf te kunnen beslissen over de inzet van hun middelen. Bestemmingsreserves zijn onderdeel van het eigen vermogen en is er in principe volledige beleidsvrijheid. De gemeenteraad heeft de bevoegdheid om reserves te vormen, in te zetten, anders te bestemmen en op te heffen. Echter, reserves zijn gevormd met een bepaald doel en hiervoor staan bestedingen of bestemmingen gepland. Het anders bestemmen of laten vervallen van reserves heeft direct gevolgen voor de ambities. Daarnaast staan tegenover een aantal reserves al verplichtingen die we zijn aangegaan.

Voor meer informatie over individuele reserves verwijzen we naar het overzicht met de stand van de reserves in de Kaderbrief 2027-2030, de nota reserves 2025 en het bijlagenboek bij de jaarrekening 2025.

Overzicht reserves

In het volgende overzicht geven we weer in hoeverre er beleidsvrijheid is bij bestemmingsreserves. We geven aan in hoeverre volledige beleidsvrijheid is en of deze beperkt is bijvoorbeeld doordat het gekoppeld is aan regionale gelden, kostenverhaal of andere verplichtingen.
Het betreft een overzicht op hoofdlijnen. We hebben hier buiten beschouwing gelaten of er voor de geplande bestedingen verplichtingen aan zijn gegaan. Bij concrete voorstellen om reserves anders te bestemmen en/of op te heffen zal meer uitwerking nodig zijn om de precieze consequenties in beeld te brengen.

Soort	Bestemmingsreserves	Volledige beleids-vrijheid	Beperkte beleids-vrijheid	Toelichting
Bedrijfsvoering	Adviezen fiscaal gebied	x		
	E-dienstverlening	x		
	ICT	x		
	Organisatieontwikkelingen	x		
	Versterken gemeentelijke dienstverlening	x		
	Wachtgeld wethouders		x	Beperkte beleidsvrijheid gekoppeld aan voorziening

Soort	Bestemmingsreserves	Volledige beleids-vrijheid	Beperkte beleids-vrijheid	Toelichting
	WGA			
Economie	Binnenhavens	x		
	Economie	x		
Egalisatie/ risicoreserve	Afvalstoffenheffing		x	Beperkte beleidsvrijheid gekoppeld aan de tarieven
	Budgetoverheveling	x		
	Egalisatie reserve renteomslag	x		
	Egalisatie rioolbeheer		x	Beperkte beleidsvrijheid gekoppeld aan de tarieven
	Parkeren		x	Beperkte beleidsvrijheid op basis van Oss beleid
	Risico's Heesch West		x	Beperkte beleidsvrijheid gekoppeld aan risico’s
Klimaat en Energie	Investeringsfonds duurzaamheid	x		
	Klimaatadaptatie	x		
	Ontwikkeling windpark	x		
Maatschappelijke voorzieningen	Integraal voorzieningen beleid	x		
	Lievekamp	x		
	Rust Roest	x		
	Verduurzaming gemeentelijk vastgoed	x		
Openbare ruimte	Baggeren Haven	x		
	Bodemsanering	x		
	Geluid	x		

Soort	Bestemmingsreserves	Volledige beleids-vrijheid	Beperkte beleids-vrijheid	Toelichting
	Groenfonds landelijk gebied		x	Deels beleidsvrij gekoppeld aan ontvangen subsidies voor ruimte voor ruimte regelingen en particuliere bijdragen
	Integraal uitvoeringsprogramma (IUP)	x		
	Meekoppelkansen dijkversterking Maas	x		
Sociaal	Beschermd wonen		x	Beperkte beleidsvrijheid gekoppeld aan regionale gelden
	Kostenbeheersing sociaal domein	x		
	Dak- en thuisloosheid		x	Beperkte beleidsvrijheid gekoppeld aan regionale gelden
	GALA & IZA	x		
	Opvang Vluchtelingen	x		
	Bestaanszekerheid	x		
	Wonen welzijn en zorg	x		
Stadscentrum	Investeringsfonds Stadshart Oss	x		
	Walkwartier en omgeving	x		
Wonen & Mobiliteit	Beheerkosten starterslening	x		
	Binnenstedelijke transformaties	x		

Soort	Bestemmingsreserves	Volledige beleids-vrijheid	Beperkte beleids-vrijheid	Toelichting
	Bovenwijkse voorzieningen		x	Beperkte beleidsvrijheid gekoppeld aan beleid kostenverhaal
	Maasveren	x		
	Mobiliteit	x		
	Omgevingswet	x		
	Schadewijk	x		
	Strategische aankopen	x		
	Verbetering fysieke kwaliteit leefomgeving		x	Beperkte beleidsvrijheid gekoppeld aan beleid kostenverhaal
	Woonwagens	x		

Reserves met een ''gesloten systeem''

Voor een aantal reserves geldt dat we overschotten of tekorten die bij de jaarrekening ontstaan verrekenen met een bijbehorende reserve. Deze werkwijze staat expliciet benoemd in de nota reserves bij de betreffende reserves. Dit gaat om de volgende reserves:

- Beschermd wonen
- Opvang vluchtelingen
- Integraal uitvoeringsprogramma (IUP)
- Egalisatie rioolbeheer
- Afvalstoffenheffing
- Parkeren

Overzicht stortingen en onttrekkingen in het jaar 2025

In de bijlage geven we een overzicht weer met de stortingen en onttrekkingen in het jaar 2025 van de bestemmingsreserves.

Overzicht stortingen en onttrekkingen in het jaar 2025

	Saldo 31-12-2024	Rente	Resultaat-bestemming	Storting	Onttrekking	Saldo 31-12-2025
Reserve Wonen welzijn en zorg	61.049	0	0	0	-61.000	49
Reserve Beschermd wonen	30.612.405	0	0	5.608.992	-11.900.000	24.321.397
Reserve kostenbeheersing sociaal domein	0	0	0	2.100.000	-99.755	2.000.245
Reserve GALA & IZA	900.000	0	0	0	-102.000	798.000
Reserve dak- en thuisloosheid	1.572.503	0	0	0	-97.705	1.474.798
Reserve Opvang Vluchtelingen	25.710.675	0	0	5.888.428	-4.375.000	27.224.103
Reserve Participatiebevordering	1.941.770	0	0	0	-532.636	1.409.134
Reserve integraal voorzieningen beleid	1.653.107	0	0	201.151	-343.907	1.510.351
Reserve Lievekamp	1.500.000	0	0	0	0	1.500.000
Reserve Verduurzaming gemeentelijk vastgoed	2.347.932	0	0	0	-598.533	1.749.399
Reserve Rust Roest	122.900	0	0	0	-23.398	99.502
Reserve Integraal uitvoeringsprogram	9.797.239	0	0	95.400	-1.118.773	8.773.865
Reserve Baggeren Haven	1.121.669	0	0	0	0	1.121.669
Reserve Egalisatie rioolbeheer	926.205	0	0	0	-153.819	772.385
Reserve Afvalstoffenheffing	1.863.340	0	1.090.263	0	-138.477	2.815.126
Reserve Groenfonds landelijk gebied	1.882.417	0	0	509.150	0	2.391.567
Reserve Klimaatadaptatie	890.000	0	0	500.000	-240.584	1.149.416
Reserve Bodemsanering	396.452	0	0	0	-77.125	319.328
Reserve Ontwikkeling windpark	47.744	0	0	560.469	0	608.213
Reserve Risicores. waarder. lening Wachtmeesters	800.000	0	0	0	-800.000	0
Reserve Energietransitie	1.167.713	0	0	0	0	1.167.713
Reserve Binnenhavens	0	0	0	7.556.000	0	7.556.000
Reserve Economie	638.413	0	0	300.000	-142.499	795.914
Reserve Walkwartier en omgeving	2.578.906	0	0	0	-601.165	1.977.741
Reserve Investeringsfonds Stadshart Oss	4.489.610	0	0	0	-75.000	4.414.610
Reserve Heesch West	2.512.700	0	0	0	0	2.512.700
Reserve Mobiliteit	18.831.055	0	0	8.470.000	-1.387.122	25.913.933
Reserve Parkeren	1.517.998	0	0	1.015.074	-81.670	2.451.402
Reserve Maasveren	262.500	0	0	0	-37.500	225.000
Reserve Openbare verlichting	-1	0	0	0	0	-1
Reserve Geluid	423.302	0	0	0	-408.302	15.000
Reserve Strategische aankopen	5.665.016	0	376.300	0	-90.913	5.950.403
Reserve Binnenstedelijke transformaties	14.396.083	0	0	5.000.000	-753.311	18.642.772
Reserve Bovenwijkse voorzieningen	15.239.805	0	0	1.595.505	-92.979	16.742.331

	Saldo 31-12-2024	Rente	Resultaat-bestemming	Storting	Onttrekking	Saldo 31-12-2025
Reserve Verbetering fysieke kwaliteit leefomgeving	8.800.045	0	0	1.650.295	-1.349.645	9.100.695
Reserve Omgevingswet	2.082.939	0	0	1.888.000	-364.957	3.605.982
Reserve Woonwagens	500.614	0	0	0	0	500.614
Reserve Beheerkosten starterlening	959.520	0	0	0	-208.136	751.384
Reserve Meekoppelkansen dijkversterking Maas	2.160.215	0	426.240	400.000	-1.973.565	1.012.890
Versterken gemeentelijke dienstverlening kwetsbare groepen POK	1.036.292	0	0	412.000	-456.605	991.687
Reserve Schadewijk	100.000	0	0	1.000.000	-40.119	1.059.881
Reserve Egalisatie automatisering	811.720	0	0	0	-171.980	639.740
Reserve WGA	262.907	0	0	20.823	-48.945	234.785
Reserve WW-lasten	190.396	0	0	0	-190.396	0
Reserve Organisatieontwikkelingen	3.967.414	0	0	306.857	-371.567	3.902.704
Reserve Wachtgeld wethouders	7.734	0	0	102.898	0	110.632
Reserve E-dienstverlening	156.953	0	0	0	0	156.953
Reserve Adviezen fiscaal gebied	143.494	0	0	0	-70.000	73.494
Reserve Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0
Reserve Egalisatie reserve renteomslag	1.950.000	0	0	2.000.000	0	3.950.000
Reserve Budgetoverheveling	42.932	0	1.828.225	0	-1.828.225	42.932
	175.043.682	**0**	**3.721.028**	**47.181.041**	**-31.407.314**	**194.538.438**